

Řízení proti Jiřímu Čunkovi jako selhání právního státu

Petr Uhl

V Praze 2. května 2010

Obsah:

1. Úvod	1
2. Základní listinné důkazy případu	2
3. Do zahájení trestního stíhání Jiřího Čunka – Romové a sociální dávky	2
4. Jiří Čunek: jak vypadá „půl mega“	3
5. Jiří Čunek trestně stíhán	3
6. Nezákoně odnětí věci přerovskému stát. zastupitelství a její příkázání do Jihlavy	4
7. Dvojí nezákoně zastavení trestního stíhání Arifem Salichovem	5
8. Trestní stíhání související, kárné řízení a ministr Pospíšil	6
9. Justiční mafie a „katarský princ“	7
10. Čunkův odchod z vlády	8
11. Trestní stíhání Marcely Urbanové	9
12. Postihy státních zástupců a Milana Šošovičky	9
13. Ministryně Kovářová zasahuje	10
14. Byl Jiří Čunek vinen, nebo nevinen?	11
15. Nezákoně omezování svobody slova	11
16. Závěry	12
Rejstřík	13

1. Úvod

V demokratickém právním státě se stává, že chybí dostatek důkazů k obvinění podezřelého, k podání obžaloby nebo odsouzení obžalovaného. I vinou utajování údajů – často protiprávního – nelze vždy takové zákonné případy odlišit od méně časté nezákoně účelové benevolence vůči podezřelému, který uplatňuje svůj vliv nebo peníze, nebo od případu, kdy někdo někoho chrání z jiných důvodů.

Věc senátora a místopředsedy vlády Jiřího Čunka z let 2006 až 2010 byla případem, kdy byl obviněný protiprávně chráněn. V dějinách československého a českého státu to bylo poprvé, kdy byl obviněn a několik měsíců trestně stíhán člen vlády ve funkci a kdy stíhání nezastavil soud, nýbrž prokurátor či dnes státní zástupce, tedy orgán moci výkonné, vládní. Byl proto jeho případ zvlášť znepokojující.

Toto „zametení pod koberec“ trestní věci vysokého státního funkcionáře není jediný bezprecedentní případ porušení práva, spojený s krátkou vládní kariérou Jiřího Čunka. Svědkyně v jeho trestní věci Marcela Urbanová, jejíž vysvětlení podané policii a pak i svědecká výpověď ukazovaly, že Jiří Čunek přijal půl milionu korun jako úplatek, byla sama v červnu 2008 obviněna z trestného činu křivé výpovědi (kvůli údajně křivému svědectví) a do 17. srpna 2009 trestně stíhána. Podle mých zkušeností to bylo od roku 1989 poprvé v této zemi, kdy se – uchýlily státní orgány, tedy státní zastupitelství především, k trestnímu stíhání člověka, o němž věděly, že je nevinen, a to k prosazení svých osobních nebo skupinových cílů. Byly to navíc cíle, které byly v rozporu se zákonem a s obecnou slušností a měly zastřít jiné porušení zákona.

Považuju to za největší selhání státního zastupitelství a také právního státu za dvacet let.¹ Ochranu lidských práv přitom může zajišťovat jen dobře fungující právní stát.

¹ V září 2008 založili evangelický duchovní Zdeněk Bárta, politolog Rudolf Kučera, politolog a právník Jiří Pehe, novinář a bezpečnostní expert Jan Schneider a novinář Petr Uhl – Výbor na obranu Marcely Urbanové (VOMU). Výbor se domáhal spravedlnosti pro Marcelu Urbanovou, a v důsledku toho i spravedlivého řešení v trestní věci Jiřího Čunka a v trestních, kárných, občanskoprávních (včetně pracovněprávních) věcech, z Čunkovy kauzy odvozených. Výbor vydal šest sdělení a svoji činnost ukončil poté, kdy policejní orgán zastavil trestní stíhání; toto zastavení orgán odůvodnil, že skutek Marcely Urbanové, pro nějž se stíhání vedlo, nebyl trestným činem. Protože jsem se autorsky a redakčně podílel na sděleních VOMU, využívám je volně v tomto textu.

Čunkova trestní věc začala procesními úkony koncem roku 2006, kulminovala v letech 2007 a 2008. Její „deriváty“ ale trvají dodnes (květen 2010). V této stati, která je zamýšlena jako součást výroční zprávy Českého helsinského výboru za rok 2009 se necítím vázán časovým rámcem zprávy ČHV, tedy rokem 2009.

2. Základní listinné důkazy případu

Jsou čtyři:

1. Záznam Vrchního státního zastupitelství v Olomouci z 10.9. 2007, 2 VZT 17/2007, státní zástupkyně **Jarmila Ošlejšková**
2. **Jaroslav Fenyk a Roman Hájek**: Několik poznámek k podmínkám použití výkladu a analogie při rozhodování o odnětí a přikázání věci podle § 25 TrŘ v přípravném řízení trestním. Trestněprávní revue, Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2007, 11, od s. 311-319, 9 s. ISSN 1213-5313. 2007.
3. Rozsudek Krajského soudu v Praze ve sporu Renata Vesecká, Petr Coufal, Arif Salichov a další proti Marii Benešové, soudce **Vojtěch Cepel** ml., 36 C 8/2008 – 141 z 5.6.2008; rozsudek zrušen, řízení však trvá
4. Rozsudek Okresního soudu v Přerově ze 7. ledna 2010, 4 T 14/2008, předsedou senátu byl **Jiří Barbořík**.²

3. Do zahájení trestního stíhání Jiřího Čunka – Romové a sociální dávky

Jiří Čunek (narozen 1959), člen KDU-ČSL, byl od roku 1998 do února 2007 starostou Vsetína, 28tisícového města s okresními státními orgány. V listopadu 2006 byl za svou politickou stranu zvolen senátorem. Volební kampaň založil na anticiganismu, který nebyl jen slovní. Vsetínská radnice přestěhovala před senátními volbami v roce 2006 více než 230 osob, celkem 36 rodin (jen dvě rodiny byly neromské) do lokality Poschle, vzdálené 2,5 km od středu Vsetína. Z toho byla skoro polovina dětí do 15 let. V Poschle, na sanované skládce komunálních odpadů, postavilo město Vsetín v roce 2006 dva obytné dvoupodlažní domy z železných kontejnerů. V každém domě v Poschle je 18 jednopokojových a dvoupokojových bytů. Dalších 63 Romů (šest rodin) přestěhovala radnice do vzdálených obcí po Moravě.

Postup pracovníků radnice i starosty Čunka vzbuzoval podezření z trestných činů. Několik trestních oznámení ale policisté a státní zástupci odložili, ani média příliš Čunkovu účast na vystěhování Romů příliš nesledovala. Mediálně známé se staly jen dva výroky. V televizi Nova vysvětlil vystěhování Romů z pavlačového domu ve Vsetíně Čunek v roce 2006 slovy „Já čistím jenom od vředů. To dělají lékaři taky.“ Později řekl, že chce-li někdo sociální dávky, musí se nejdříve opálit, založit oheň na náměstí a být hodně hlučný. Hanobení etnika a podněcování k nenávisti vůči němu (dnešní ustanovení podle §§ 355 a 356 trestního zákoníku) nejsou v ČR bohužel brána příliš vážně.

Čunek jako ministr pro místní rozvoj jakoby nechával vypracovávat vlastní koncepci romské integrace, ačkoliv mu to podle úkolů zadávaných vládou nepříslušelo. V televizi nazýval Romy nepřizpůsobivými.

V rámci této statě upozorňuji na stanoviska veřejného ochránce práv Otakara Motejla, byť je nepovažuju za dostatečná. Kritizoval zejména nedostatečnou sociální práci obce, chyby při sociálně-právní ochraně dětí, pochybení v činnosti stavebního úřadu, nedostatečné využití institutu zvláštního příjemce (při hrazení nájemného z dávek) a způsob výplaty příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení. Samo vystěhování romských rodin na Poschle však vyhodnotil jako „*legitimní zásah do práva na respektování soukromého a rodinného života, co do cíle i zvoleného prostředku, který splňoval kritéria vhodnosti i proporcionality*“. Vystěhování Romů ze Vsetína do jiných obcí ale i podle Otakara Motejla „*došlo k zásahu do základního práva na respektování rodinného a soukromého života*“. (...) „*Cíl vystěhování na Jesenicko, Prostějovsko a Uherskohradištsko byl legitimní pouze formálně - ochrana zdraví nájemců a zajištění přiměřené úrovně jejich bydlení. Existují pochybnosti, zda smysl aktu vystěhování byl v souladu se zásadními principy fungování místní samosprávy a jejího vztahu ke svým občanům,*“ napsal ombudsman.³

² Na požádání mohu tyto dokumenty v pdf formátu zaslat; uhl@seznam.cz

³ <http://www.ochrance.cz/stanoviska-ochrance/>,

Při pozdějším stíhání Jiřího Čunka prošetřovaly orgány činné v trestním řízení údaje Čunkovy obhajoby. Tvrdil, že v posledních letech měl legální příjmy, jež mu dovolily hradit jeho výdaje ve veřejně známé výši. Přitom se přišlo i na jeho sociální dávky. Vzniklo podezření, že je pobíral neoprávněně.

Čunek sám svými výmluvami rozšířil kauzu z úplatku do širě, kterou možná původní šetření ani nepředpokládalo; nicméně policie vyšetřovala pouze věc, kterou vymezil Senát, a musela se přitom vyrovnat se zjevně vyběženými vysvětleními. Policie by v případě podezření osoby, která není senátorem, rozšířila trestní stíhání i na další činnost (skutky), zda však byla vázána rozhodnutím Senátu, který vydal Jiřího Čunka ke stíhání pouze kvůli dříve popsanému skutku.

Pobočka karvinského okresního zastupitelství v Havířově, kam krajské státní zastupitelství v Ostravě (pobočka v Olomouci) věc Čunkových dávek delegovalo, případ odložila, protože se neprokázalo, že Čunek zamlčel příjmy důležité pro přiznání dávek státní sociální podpory. Po zveřejnění zprávy detektivní kanceláře Kroll v červenci 2008 (**viz kapitola 10**) uvedl vedoucí havířovské pobočky Jiří Jarnot, že věc nebude znovu prošetřovat.

4. Jiří Čunek: jak vypadá „půl mega“

Dne 11. února 2002 dopoledne převzal – podle pozdějšího svědectví tehdejší Čunkovy sekretářky (přesněji: vedoucí sekretariátu) Marcely Urbanové – starosta Vsetína Jiří Čunek od Martiny Hurtové, manželky Petra Hurty, majitele firmy H&B Real, jenž byl v této věci pro úplatkářství pak rovněž obviněn, v pracovním sekretariátu starosty na radnici obálku a po jejím odchodu vyňal z ní peníze se slovy, která adresoval Marcelce Urbanové, že takhle vypadá „půl mega“. Podle důkazů, uvedených v Čunkově spise, bylo toho dopoledne v pokladně firmy H&B Real 850 tisíc korun. Jiří Čunek si pak téměř půl milionu pak uložil do banky, aniž se kdy vysvětlilo, kde je tehdy a v této výši vzal. Martina Hurtová pak téhož dne odpoledne vyzvedla z banky pro firmu půlmilionu korun a podle záznamu své firmy je – tedy účetně – uložila vzápětí do firemní pokladny. Tyto skutečnosti nezpochybnují možnost, že Jiří Čunek od firmy H&B REAL půlmilionový úplatek za prodej většinového podílu města ve firmě *Vsetínské byty* dopoledne dne 11. února 2002 převzal.

Tuto možnost naopak podporuje skutečnost, že majitel formy Petr Hurta si nechal dne 22. února téhož roku vyplatit ve firmě odměnu ve výši 700 tisíc korun. Svědčí o tom pokladní záznam firmy, který je součástí vyšetřovacího spisu. Vysvětlení, za co byla ta odměna a co s těmito penězi učinil, odmítl i jako obviněný orgánům činným v trestním řízení podat, uživ svého zákonného oprávnění nevyprávět.

Advokát Jiří Novák, který byl v letech 1992 až 1996 ve vládě Václava Klause ministrem spravedlnosti za ODS a který od té doby působí v advokátní kanceláři Brož, Sokol, Novák, zastupoval Marcelu Urbanovou v letech 2006 – 2007 v jejím občanském sporu s Jiřím Čunkem.⁴ Už od roku 2004 věděl Novák od Marcely Urbanové o tom, že Jiří Čunek v roce 2002 převzal půlmilionu korun jako úplatek. Teprve ale před volbami do Senátu, jež se konaly v listopadu 2006, „poučil“ nesprávně svou klientku, že je Čunkovo převzetí úplatku povinná oznámit. Když odmítla na Čunka podat trestní oznámení sama, podal je on, poté co mu kladně odpověděla na otázku, zda je ochotna dosvědčit, že Čunek onoho půl milionu přijal; souhlas k podání trestního oznámení však od ní neměl.

5. Jiří Čunek trestně stíhán

<http://www.ochrance.cz/stanoviska-ochrance/zasadni-stanoviska/stanoviska-2005-2007/vyhodnoceni-splneni-opatreni-k-naprave-v-pripade-vystehovani-romu-ve-vsetine-5-122007>

⁴ Spor se týkal údajného Čunkova sexuálního obtěžování Marcely Urbanové (chtěla, aby přestalo) a později i informací zveřejněných Čunkem o tomto obtěžování, předáním dopisu Urbanové Čunkovi do místních novin Jalovec. Čunek se tím proti Urbanové jakoby bránil. V souvislosti s trestním oznámením, které Čunek na Urbanovou v této věci podal, potvrdilo policejní šetření, že Čunek Urbanovou sexuálně obtěžoval (viz usnesení šumperského státního zastupitelství ze dne 27. 9. 2007).

Prošetřováním skutečnosti, oznámené Novákem, nabyla policie důvodného podezření, že Jiří Čunek oněch půl milionu jako úplatek vzal. Proto požádal státní zástupce Senát, aby vyslovil souhlas s trestním stíháním Jiřího Čunka pro tento skutek. Senát žádostí dne 7. února 2007 vyhověl poměrem hlasů 38 ku 34 senátorů, kteří byli proti vydání Čunka nebo se zdrželi hlasování. Proti jeho vydání byli i senátoři, kteří byli současně členy vlády – Karel Schwarzenberk,⁵ Alexandr Vondra a Václav Jehlička, a také Liana Janáčková, kterou v roce 2008 Senát naopak odmítl vydat k trestnímu stíhání.⁶

Krajské státní zastupitelství v Ostravě, které vykonávalo dohled nad dozorovou činností okresního státního zastupitelství, svěřilo pro možnou podjatost orgánů ze Vsetína dozor nad vyšetřováním přerovskému okresnímu státnímu zastupitelství, kde byl ve věci činný státní zástupce Radim Obst.⁷ Věc vyšetřovala Policie ČR pod velením kapitána Milana Šošovičky.

6. Nezákoně odnětí věci přerovskému státnímu zastupitelství a její přikázání do Jihlavy

Policie ukončila vyšetřování v trestní věci proti Jiřímu Čunkovi 27. dubna 2007. Nejvyšší státní zastupitelství (dále NSZ) se souhlasem nejvyšší státní zástupkyně Renaty Vesecké ale dne 4. června 2007 – těsně před možným podáním obžaloby respektive před rozhodnutím státního zástupce o již podaném návrhu policejního orgánu na podání obžaloby. – věc státnímu zastupitelství v Přerově odňalo a přikázalo ji do Jihlavy, kde okresní zástupce Arif Salichov stíhání zastavil. Usnesení o delegaci do Jihlavy podepsal státní zástupce Stanislav Potoczek. Před odnětím měl dozor nad vyšetřováním státní zástupce z okresního státního zastupitelství Radim Obst, dohled nad jeho dozorem vykonávalo Krajské státní zastupitelství v Ostravě, pobočka v Olomouci. Dohled nad dozorem Arifa Salichova vykonávalo poté Krajské státní zastupitelství v Brně, vedoucí státní zástupce tam byl (a je) Petr Coufal.

K delegaci přistoupilo Nejvyšší státní zastupitelství v době vládní krize, kdy Zelení hrozili odchodem z vlády, pokud bude na Čunka podána obžaloba. V té době měla Sněmovna hlasovat o návrhu na vyslovení nedůvěry vládě, jejímž byl Čunek členem.

Rozhodnutí NSZ o delegaci trestní věci z Přerova do Jihlavy, za něž se nejvyšší státní zástupkyně Renata Vesecká veřejně a vehementně postavila, bylo v rozporu se zákonem o státním zastupitelství: *Jde-li o jiné než vrchní státní zastupitelství, není Nejvyšší státní zastupitelství oprávněno zasahovat do způsobu vyřizování věci, která nebyla pravomocně skončena*, uvádí ustanovení podle § 12h odst. 1 zákona 283/1993 Sb., o státním zastupitelství).

Dříve než NSZ věc delegovalo do Jihlavy, se „hledalo se řešení“, jak zabránit podání obžaloby. V tomto úsilí se nejvíce, jak plyne z rozsudku Vojtěcha Cepla (viz 2.3.), angažovali bývalý ministr spravedlnosti Pavel Němec (US-DEU), místopředseda Nejvyššího soudu Pavel Kučera a nejvyšší státní zástupkyně Renata Vesecká. Konalo se

⁵ Karel Schwarzenberk, senátor a ministr zahraničí za Stranu zelených (2007 – 2009), zdůvodňoval své hlasování proti vydání senátora Čunka ke stíhání obavami, že by policie mohla řízení zneužít a Čunka třeba stíhat nespravedlivě. V květnu 2008 pak zadal americké detektivní kanceláři Kroll, aby z trestního spisu objasnila původ Čunkova majetku. Schwarzenberk tím již podruhé demonstrativně ukázal nedůvěru k českým státním orgánům. Kroll, jak píšu níže, údajně nic závadného nenalezl a netrval ani na tom, aby měl přístup k 700 stranám spisu, jež mu nebyly předloženy.

⁶ K této hanbě Senátu jen na okraj poznámka: Jako starostka ostravských Hulvák a Mariánských Hor vyhlášovala Janáčková v roce 1999 potřebu sbírky peněz na jednosměrné letenky pro Romy do Kanady. V roce 2006 prohlásila veřejně, že je „bohužel“ rasistka a že chce mít Romy za vysokým elektrickým plotem. Nechtěla, aby Romové z ostravské kolonie Bedřiška bydleli jinde. „Já už ty cikány opravdu nemám kam dávat, já bych prostě musela mít ten dynamit a odstřelit je,“ řekla tehdy. Nato ji zvolili do Senátu. Policie a státní zástupce ji chtěli v roce 2008 trestně stíhat, ale jen 13 senátorů z 54 hlasovalo pro její vydání. Přitom ji chtěl státní zástupce stíhat jen pro hanobení etnické skupiny! Její trestní stíhání za tento skutek, který byl ale štváním, hraničícím s výzvou k zabíjení Romů, je tím vyloučeno. Navždy!

⁷ Pro laickou veřejnost: Výraz dozor (nad vyšetřováním) znamená úplné vedení vyšetřování, policejní orgán je povinen vyhovět všem pokynům státního zástupce.

několik schůzek a návštěv (**viz 2. 3** Ceplův rozsudek). Nakonec se našel Arif Salichov v Jihlavě a jeho nadřízený Petr Coufal, krajský státní zástupce v Brně, kteří souhlasili s manévrem, prováděným podle Pavla Kučery pod heslem *Když jde o zájem vlády, musí jít nezávislost státního zastupitelství stranou*. Jiří Čunek nebyl postaven před soud. Teoretické i praktické souvislosti této delegace ukazuje text Jaroslava Fenyka a Romana Hájka – **viz 2. 2.**⁸

7. Dvoji nezákonné zastavení trestního stíhání Arifem Salichovem

Pokud se v trestním řízení ukáže, že se skutek, pro nějž se stíhání vede, nestal, smí státní zástupce podle trestního řádu zastavit stíhání *jen tehdy, je-li nepochybné, že se nestal* – viz § 172 odst. 1 písmeno a/ trestního řádu V pochybnostech je povinen podat soudu obžalobu. Severomoravská policie a přerovské státní zastupitelství shromáždily četné důkazy o Čunkově vině. Proto porušil Arif Salichov zastavením stíhání zákon. To samo o sobě ovšem neznamená, že Jiří Čunek byl vinen. Důkazy o jeho vině z přípravného řízení jsou však podle lidí, kteří je znají, velmi pádné. „Hrozilo nebezpečí“, že by přesvědčily i soud.

V pochybnostech je státní zástupce povinen obžalobu k soudu podat, zatímco soud je v pochybnostech povinen obviněného obžaloby zprostit podle zásady *in dubio pro reo* (v pochybnostech je třeba rozhodnout ve prospěch obžalovaného). I na tom stojí právní stát. A nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, jak zní starobylá formulace Listiny základních práv a svobod. Zde se to stalo, Čunek měl být souzen, ale nebyl před soud postaven.

Těmito dvěma postupy – odnětím a přikázáním věci a zastavením trestního stíhání Jiřího Čunka – znemožnili Salichov, Coufal a Vesecká řízení, v němž by soud po posouzení důkazů Čunka buď obžaloby zprostil, nebo ho uznal vinným. Jejich jednání bylo závažným zneužitím pravomoci veřejného činitele. Ve společnosti převládá kvůli jejich zásahu mínění, že právo neplatí pro všechny, ale že úzká skupina osob, která je spjata s mocenskými elitami, se jím řídit nemusí a její eventuální protiprávní jednání nebude potrestáno.

Obzvláště demoralizující vliv měly tyto protiprávní kroky na soustavu státního zastupitelství. Státní zástupci na rozdíl od běžných občanů znají právo, znají zákon, s nímž denně pracují, a vědí, jak má být vykládán.

Veřejnou obhajobou svého rozhodnutí vzbudili ti, kteří je připravili, spolu s dalšími osobami, ve veřejnosti nesprávný dojem, že místo soudu může vážit důkazy a rozhodnout o vině obviněného státní zástupce.

Arif Salichov zastavil Čunkovo stíhání dvakrát, poprvé 6. srpna 2007. Poté ale použila nejvyšší státní zástupkyně svého zvláštního zákonného oprávnění podle § 174a trestního řádu, a jeho usnesení jako nezákonné 1. listopadu 2007 zrušila (využivši téměř celé zákonné 90denní lhůty). Její tehdejší mluvčí Pavel Foltán a také Arif Salichov sám mylně informovali veřejnost, že se tak stalo proto, že se ve věci vyskytly procesní chyby. Vesecká vystoupila dne 12. 6. 2007 před ústavně-právním výborem Sněmovny. Řekla tam, že odnětí věci navrhl Čunkův obhájce Eduard Bruna, protože ji chtěl mít v Praze, že se vyšetřovatel Milan Šošovička (Policie České republiky Ostrava, expozitura Olomouc) dopustil procesních pochybení tím, že si s Marcelou Urbanovou psal elektronickou poštou, sešel se s ní mimo úřadovnu, vydal jí kopii znaleckého posudku, který se jí týkal, a prošetřoval léta Čunkova života z hlediska jeho příjmů. V pozdějším kárném řízení proti Milanu Šošovičkovi shledala Inspekce ministra v nitra jednání vyšetřujícího orgánu zákonným a v souladu s předpisy.

Záznam Vrchního státního zastupitelství v Olomouci z 10.9.2007, který vypracovala tamní státní zástupkyně Jarmila Ošlejšková - **viz 2.1.** – o dohledové prověrce nad dohledem jak KSZ v Ostravě tak později KSZ v Brně, uvádí sice některé chyby přípravného řízení (vyšetřování a dozoru nad ním) do května 2007, kdy měl ve věci dozor

⁸ Jaroslav Fenyk je profesorem trestního práva a bývalým prvním nejvyšší státní zástupkyně Marie Benešové, Roman Hájek působí jako státní zástupce na NSZ. Jejich stať je mj. polemikou s postojí náměstkyně Renaty Vesecké Zdeňka Koudelky *Odnětí a přikázání u státního zastupitelství*, in *Státní zastupitelství 2007*, č. 7-8, str.34

Radim Obst v Přerově, ale podrobně a přesvědčivě odmítá hodnocení KSZ v Brně o předchozích procesních vadách a pochybeních, jichž se měl Radim Obst a vyšetřující orgány dopustit podle dohledové prověrky Petra Coufala z KSZ v Brně. I s odkazem na praxi i literaturu, rozebírá Ošlejšková právnost příkázání věci ze Vsetína do Přerova a zejména dalšího pokračování trestního řízení v Přerově i po obvinění Jiřího Čunka (**viz** řízení u Nejvyššího soudu v roce 2009, **kapitola 12.**).

8. Trestní stíhání související, kárné řízení a ministr Pospíšil

Pět osob bylo a případně ještě je trestně stíháno pro svou činnost ve prospěch Jiřího Čunka. Jaromír Kudlík, místostarosta Vsetína, Milan Půček, bývalý tajemník městského úřadu ve Vsetíně a později náměstek Čunka na Ministerstvu pro místní rozvoj, recidivista Luboš Müller, dále Roman Vaškůj, později uprchlý a Petr Šmiřák, recidivista.

Okresní soud v Olomouci (soudce Aleš Vaškůj) projednával trestní věc proti Jaromíru Kudlíkovi, který podle obžaloby poskytl Čunkovi falešné alibi na dobu, kdy údajně vzal půlmilionový úplatek. Odvolací soud ale Kudlíka v červnu 2009 pravomocně zprostil s tím, že se skutek sice stal, ale není trestným činem.

Trestní stíhání Půčka zastavil už státní zástupce v přípravném řízení.

V letech 2007 – 2008 byl stíhán a krajským soudem v Ostravě pravomocně odsouzen k osmi měsícům za křivé obvinění Marcely Urbanové Luboš Müller, jehož dovolání zamítl Nejvyšší soud.

Vinnými trestnými činy nadřezování a podplácení (formou pokusu) uznal v lednu 2010 Okresní soud v Přerově, jehož senátu předsedal Jiří Barbořík, uprchlého Romana Vaškůje. Soud došel k závěru, že nedávno pravomocně uložený trest v trvání 7,5 roku vězení za půlmiliardový daňový únik je trestem dostatečným, a Petra Šmiřáka, t.č. ve výkonu jiného trestu, odsoudil k 15 měsícům odnětí svobody Právě rozsudek Jiřího Barboříka **viz 2.4** posiluje podezření, že Čunek úplatek půl milionu korun vzal. Řízení u přerovského soudu také vyvolalo další podezření, a to, že se i Čunek na trestné činnosti Vaškůje a Šmiřáka podílel.

Samostatnou kapitolou zůstává kárné řízení proti soudci a místopředsedovi Nejvyššího soudu Pavlu Kučerovi. V souvislosti s jeho aktivitou v trestní věci proti Jiřímu Čunkovi navrhl ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil předsedkyni Nejvyššího soudu Ivě Brožové, aby na Kučera podala kárnou žalobu pro ovlivňování řízení. Ta to v únoru 2008 učinila, a tím byl zahájen více než roční spor o to, který kárný senát – zda Vrchního soudu v Praze nebo v Olomouci, bude v kárné věci proti Pavlu Kučerovi rozhodovat. Nakonec v roce 2009 rozhodl Nejvyšší soud, že věc patří do Prahy, která je pro Pavla Kučera – kvůli personálnímu obsazení kárného senátu – výhodnější. Důvodem kárného stíhání Kučery jsou jeho schůzky s ostravskou krajskou státní zástupkyní žalobkyní Zlatuší Andělovou. Účastnil se jich spolu s nejvyšší státní zástupkyní Renatou Veseckou a bývalým ministrem Pavlem Němcem. Podle některých zdrojů ovlivňoval státní zástupce, aby vyšetřování Čunka kvůli údajné korupci zastavili, což se také později stalo.

Poslední uvedené věty tohoto textu jsou parafrází agenturní zprávy, mnohokrát citované médii začátkem roku 2008. Jak je možné, že po dvou letech při této medializaci stále ani nezačalo ústní jednání kárného řízení s Kučerou? To je výsměch právnímu státu, neboť Kučera je místopředsedou Nejvyššího soudu.⁹

Návrhem, aby Brožová nechala Kučera kárně stíhat, se ministr Jiří Pospíšil postavil na stranu práva. Stejně tak tomu bylo na začátku, v roce 2007, kdy čelil nátlaku ODS, aby zahájení Čunkova trestního stíhání napadl u Nejvyššího soudu stížností pro porušení zákona, k čemuž se tehdy vytvářely legislativní předpoklady. Návod Marka Šnajdra, posla Mirka Topolánka, v tomto směru prý odmítl. Dobře se Pospíšil zachoval i v případě aféry kolem státních zástupců Křivance, Bašného a Rampuly, na začátku roku 2009.

V červnu 2007 však nechal Pospíšil vypracovat svého náměstka Vladimíra Krále rozbor delegování věci z Přerova do Jihlavy. Králova analýza „potvrdila“ právní

⁹ Pavel Kučera dovršil v únoru 2010 sedmdesát let věku, takže podle zákona odchází nejpozději v prosinci 2010 do důchodu.

oprávněnost tohoto kroku a Vesecká se na ni odkazovala při jednání v ústavně-právním výboru Sněmovny. Morálních pochybení má ministr na svědomí více – nečelil šikanování státních zástupců, odvolal na návrh Vesecké z funkce olomouckého vrchního státního zástupce Ivo Ištvana, ale hlavně: nenavrhl vládě odvolat z funkce nejvyšší státní zástupkyně Renatu Veseckou. Ministr Pospíšil, stejně jako jeho náměstek František Korbel (SZ), s nímž tyto záležitosti projednával, se tím opakovaně stavěl proti právnímu státu, neboť věděl, v čem je postup protiprávní, ale protiprávnosti nečelil. Obdobný postoj jako Vladimír Král zaujal i Zdeněk Koudelka – viz poznámka č.8.

Zajímavější než pozadí Pospíšilových pochybení by bylo znát pravdu o zásazích jiných politiků, zejména předsedy vlády Mirka Topolánka (ve vztahu k Vesecké), místopředsedy vlády Martina Bursíka, který kryl Čunka, a ministra vnitra Ivana Langra, který v této věci kontaktoval náměstka vrchního státního zástupce Igora Stříže. U Krajského soudu v Praze odmítl Igor Stříž jako svědek odpovědět na otázku, co bylo v daných souvislostech obsahem jeho kontaktů s Ivanem Langrem, s poukazem na to, že v tomto ohledu nebyl zbaven mlčenlivosti.

9. Justiční mafie a „katarský princ“

Bývalý ministr spravedlnosti Pavel Němec, soudce a místopředseda Nejvyššího soudu Pavel Kučera, nejvyšší státní zástupkyně Renata Vesecká, její náměstek Karel Černovský, jihlavský okresní státní zástupce Arif Salichov, krajský státní zástupce v Brně Petr Coufal a náměstek pražského vrchního zástupce Libor Grygárek podali v lednu 2008 ke krajskému soudu v Praze občanskoprávní žalobu na bývalou nejvyšší státní zástupkyni a nyní advokátku Marii Benešovou kvůli jejímu výroku v rozhlase, v němž je přirovnala k justiční mafii.

Ve věci jednal a rozhodoval Vojtěch Cepl mladší jako samosoudce – jeho rozsudek **viz 2.3.** Během veřejného ústního jednání, při němž soudce připustil i kamery, a které bylo rozloženo do čtyř dnů, se několikrát zmiňovala souvislost případu s trestní věcí, v níž byl pro pohlavní zneužívání 16 dívek (z toho byly tři mladší 15 let) stíhán a nepravomocně odsouzen „katarský princ“ Hámid bin Abdal Sání. Tehdejší ministr spravedlnosti Pavel Němec prosadil u Nejvyššího soudu postup předání trestní věci bin Sáního do Kataru. Bin Sání byl v srpnu 2005 propuštěn z vazby, odletěl okamžitě do Kataru, kde ale trestně stíhán už nebyl. Němec si jako ministr spravedlnosti k věci objednal posudek k možnému předání věci bin Sáního do Kataru u Milana Kindla z plzeňské právnické fakulty. To se na veřejnosti připomínalo od podzimu 2009, kdy bylo odhaleno podvodné získávání titulů a manipulace s pracemi studentů. Za tyto podvody byl veřejně činen odpovědným právě Kindl. Existují ještě další spojitosti „justiční mafie“ plzeňskými právy a neoprávněně udělenými akademickými tituly, například v osobě Čunkova obhájce Eduarda Bruny ¹⁰

Pavel Kučera tehdy jako místopředseda Nejvyššího soudu v odborném tisku publikoval článek, ve kterém shledává postup ministerstva správným.

Věc katarského „prince“ oslabila před veřejností důvěryhodnost justice. Již tehdy měla podezření, že jeho osvobození z českého vězení bylo způsobeno nezákonnými vlivy. Psalo se a mluvilo o možné korupci. Podezření se prohloubilo, když se posléze ukázalo, že princ v Kataru trestně stíhán nebude. Proti vydání bin Sáního věci do Kataru se rázně postavila tehdejší nejvyšší státní zástupkyně Marie Benešová. Vláda Jiřího Paroubka ji v září 2005 na návrh ministra Němce odvolala a do funkce nejvyšší státní zástupkyně jmenovala Renatu Veseckou.

Krajský soud v Praze rozhodl 5. června 2008 (**viz 2. 3.**), že se Benešová žalujícícm omlouvat nemusí, s výjimkou omluvy Grygárkovi, jehož jednání neshledal soudce Cepl takovým, aby bylo možno o něm spravedlivě hovořit jako o příslušníkovi „justiční mafie“. Hlavní rysy toho, co Marie Benešová sice prostořece, leč výstižně

¹⁰ Prokázalo se také spojení mezi Kindlem a jeho advokátní kanceláři a primátorkou Chomutova Ivanou Řápkovou. Regulérnost jejich studií na plzeňských právech, kde získala v roce 2005 titul magistry, je od podzimu 2009 veřejně zpochybňována. Mezi ní a Západočeskou univerzitou propukly spory. Svým bojem „proti nepřizpůsobivým“ v roce 2009 se Řápková politicky přidružovala k podobným snahám Jiřího Čunka. Spory o exekuce za pokuty a nezaplacené poplatky občanů – Romů především - ale nedopadly v její prospěch.

nazvala justiční mafii, shrnul soudce Cepl do tří bodů: 1. nedovolené intervence, 2. zneužití delegace, 3. odborné šikany. První jsou neoprávněné, nezákonné zásahy pracovníků justice do činnosti justičních orgánů, především orgánů státního zastupitelství. Druhé je odnětí a přidělení trestní věci proti Jiřímu Čunkovi proto, aby bylo dosaženo zastavení Čunkova trestního stíhání. Třetí jsou postihy státních zástupců a případně policistů, kteří se stavěli proti těmto krokům.

V březnu 2009 Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozsudek zrušil a vrátil věc k novému projednání, s tím, že ve věci má rozhodovat jiný soudce. Senátu Vrchního soudu předsedala Naděžda Žáková, přisedícími byly soudkyně z povolání Eva Dudová a Romana Vojstrejšová. Ceplovi se vytýká, že překračuje rámec navrhovaných prováděných důkazů a důkazy si jménem soudu v některých případech zajišťuje sám.

O ústavní stížnosti Marie Benešové rozhodl dne 22. 10. 2009 Ústavní soud. Stížnosti vyhověl, část usnesení Vrchního soudu o nahrazení soudce Cepla jiným samosoudcem zrušil. Podle soudkyně ÚS a zpravodajky této věci Michaely Židlické je v zájmu všech účastníků řízení i české justice jako celku, aby ve věci jednal a rozhodoval stejný soudce. Špatné odůvodnění odnětí věci zákonnému soudci by totiž předem znehodnotilo a znevěrohodnilo výsledek, řekla. Jako příklad uvedla údajnou korupční kauzu Jiřího Čunka, která se stěhovala z přerovského státního zastupitelství do Jihlavy. V očích veřejnosti to prý zdiskreditovalo celé vyšetřování.

Když soudce Cepl nařídil v lednu 2010 ústní jednání, aby podle platného rozhodnutí Vrchního soudu ve věci jednal a rozhodl znovu, podal advokát žalujícího Pavla Kučery Jaroslav Ortman námitku podjatosti vůči Ceplovi jako soudci. Teprve 20. dubna Vrchní soud námitku odmítl a soudce Cepl nařídí nové ústní jednání.

10. Čunkův odchod z vlády

Jiří Čunek založil svou obhajobu ve své trestní věci na tvrzení, že finanční výdaje, které měl, byly kryty jeho legálními příjmy. Ty však nemohl prokázat. Čunek čelil kritice ve své straně KDU-ČSL, již byl předsedou. Proto nechal, veřejně vystoupit muže, kterého označoval za svého bratrance. Ten mu jako společník v podnikání prý peníze půjčil. Na podzim 2007 touto argumentací svou funkci předsedy ve KDU-ČSL ještě ustál.

Poté, kdy Vesecká zrušila první usnesení Arifa Salichova o zastavení Čunkova stíhání, oznámil Čunek, že kvůli znovuotevření případu odejde z vlády. Demisi podal 7. listopadu 2007. Dne 16. (pravomocně 19. listopadu) 2007 zastavil však Salichov Čunkovo stíhání podruhé. Tentokrát ho Vesecká nezrušila, krátce po vydání Salichovova usnesení oznámila, že svého oprávnění usnesení zrušit nepoužije.

Dne 2. dubna 2008 se Čunek vrátil do vlády – do funkce nejen ministra místního rozvoje, ale i místopředsedy vlády. Dne 14. května 2008 po půlročním váhání zveřejnil usnesení o druhém **zastavení** svého **trestního stíhání**.

Dne 16. května 2008 si ministr zahraničí Karel Schwarzenberka na prověrku původu Čunkova majetku najal americkou detektivní kancelář Kroll. Pokud by Kroll Čunkovy rodinné finance neobjasnil, chtěl na protest odejít z vlády.

Místopředseda vlády Martin Bursík (SZ) v létě řekl, že Schwarzenberkův posudek nepřinesl argumenty k tomu, aby žádal Čunkovo odvolání z vlády. Předseda vlády Mirek Topolánek potvrdil, že jeho kabinet neopustí ani Schwarzenberk ani Čunek.

Dne 12. ledna 2009 oznámil Čunek odchod z vlády, nikoli však v souvislosti s údajnou korupční kauzou. Změnila se totiž situace v KDU-ČSL. Později, koncem března 2009, vyslovila Sněmovna vládě Mirka Topolánka (v níž už Čunek nebyl) nedůvěru, vláda podala demisi a byla jmenována nová.

11. Trestní stíhání Marcely Urbanové

Marcelu Urbanovou obvinila 10. června 2008 policie z trestného činu křivé výpovědi (kvůli údajně křivému svědectví) a až do 17. srpna 2009 ji stíhala. Stíhala ji poručiče Barbora Bošková z obvodního oddělení Policie ČR v Praze 1 a dozor nad vyšetřováním měla obvodní státní zástupkyně v Praze 1 Šárka Pokorná. Svědectví Urbanové, učiněné v trestní věci proti Čunkovi, označily tyto ženy za vědomě

nepravdivou výpověď. Dohled nad trestním řízením měla Jana Hercegová, městská státní zástupkyně v Praze.

Kvůli chybějícím důkazům si opatřily důkaz novou Čunkovou výpovědí, nyní již svědeckou, kterou účelově a protiprávně označily za neodkladný úkon. Teprve poté Marcelu Urbanovou začaly stíhat jako obviněnou. Neodkladnost úkonu spočívala ale jen v důkazní nouzi, což není zákonem předpokládaný důvod. Průvodním jevem bylo to, že při Čunkově svědecké výpovědi nemohl být přítomen obhájce obviněné Urbanové. Vady řízení uznala dne 1.12. 2008 i Inspekce ministra vnitra přípisem Janu Schneiderovi, který byl v řízení u Inspekce stěžovatelem.

Marcela Urbanová byla ohrožena až do 22. září 2008, kdy byla právní kvalifikace jejího „trestného činu“ zmírněna, trestem až do deseti let, dále pak do tří let. Dne 17. srpna 2009 bylo její trestní stíhání zastaveno s nepravdivým odůvodněním, které poškozují její čest. Marcela Urbanová se stále nemůže domoci své občanské rehabilitace, o níž usiluje od té doby, kdy bylo její trestní stíhání zastaveno.¹¹

12. Postihy státních zástupců a Milana Šošovičky

Také slovní útoky na policii a policisty, kteří konali vyšetřování v trestní věci Jiřího Čunka, rozrušovaly právní stát. Nezákonně byli omezováni státní zástupci, jimž Renata Vesecká bránila ve zjišťování okolností, za nichž Jiří Čunek přijímal a vyplácel peníze a jak přišel k majetku v předchozích letech, poukazem na to, že Senát vydal Čunka ke stíhání pouze jednoho skutku – tedy onoho údajného převzetí půlmilionového úplatku. Policisté, inspekce ministra vnitra a státní zástupci, všichni, kdo se nenechali zneužít k porušení zákona v údajném zájmu politické moci, a to byla velká většina, si zasluhují solidaritu a úctu veřejnosti.

Renata Vesecká, její společníci a jejich stoupenci se mnohokrát pokusili o služební nebo pracovní postihy státních zástupců, kteří jim v kauze Čunek odporovali. Svě funkce ztratili olomoucký vrchní státní zástupce Ivo Ištvan a jeho náměstek Igor Stříž. Na místo Ištvana nechala Vesecká jmenovat Milenu Hojovcovou, dříve městskou státní zástupkyni v Brně, která založila věc podezření, jež vzniklo v létě 2007 trestním oznámením na Veseckou. Tuto věc ani neodložila (to by musela provést úkony, a to nechtěla), jen ji takzvaně založila. Ochranu, kterou Hojovcová poskytla Vesecké, přijaly i policejní orgány. Na Policii ČR tento postup zajišťoval náměstek policejního prezidenta Jiří Houba, jehož odvolání z funkce navrhl policejní prezident Oldřich Martinů až v létě 2009 novému ministru vnitra Martinu Pecinovi.

Služebně postižen byl důsledný vyšetřovatel případu kapitán Milan Šošovička, který ztratil vedoucí místo u Policie ČR.

Ještě v roce 2009 měl potíže státní zástupce krajského státního zastupitelství v Ústí nad Labem, pobočka Liberec, Adam Bašný proto, že postup státního zastupitelství obecně kritizoval na odborné konferenci. Pražský vrchní státní zástupce Vlastimil Rampula se kvůli tomu dostal do konfliktu s ministrem spravedlnosti Jiřím Pospíšilem, neboť Pospíšil nesouhlasil s odoláním Adama Bašného z funkce vedoucí pobočky. Za Bašného se postavil Výkonný výbor Unie státních zástupců.

¹¹ Senát Ústavního soudu ve složení předsedkyně Dagmar Lastovecká, soudce zpravodaj Stanislav Balík a soudce Jiří Nykodým, odmítl 1. dubna 2010 ústavní stížnost Marcely Urbanové, kterou podal advokát Tomáš Černý. Urbanová se jí domáhala práva na spravedlivé soudní řízení vedoucí i k očistě jejího dobrého jména a pověsti. Stížnost spojila s návrhem na zrušení části trestního řádu, podle něhož se rozhodnutí o zastavení trestního stíhání státním zástupcem z toho důvodu, že on usoudí, že skutek není trestným činem, považuje za dostatečnou ochranu člověka, který byl nesprávně trestně stíhán.

Pověst Marcely Urbanové poškodily také mediální mýty. Neobvinila Jiřího Čunka ze sexuálního obtěžování, ani na něj nepodala trestní oznámení pro úplatkářství. Nebyla vedena pomstychtivostí vůči Jiřímu Čunkovi. Názor, že ji k výpovědi svedl sám ďábel, by byl úsměvný, kdyby nebyl svědeckou výpovědí vsetínského evangelického duchovního Bronislava Czudka, kterou učinil před Arifem Salichovem, a kdyby tuto výpověď neoznačil v České televizi Salichovův nadřízený, jihomoravský krajský státní zástupce Petr Coufal, jeden ze sedmi žalujících Marii Benešovou, za významný důkaz, který přispěl k zastavení Čunkova stíhání. V televizi se Coufal o ďáblovi nezmínil.

Někdy šlo jen o drobnou šikanu – prezidentce Unie státních zástupců Lence Bradáčové zakázal její nadřízený labskoústecký krajský státní zástupce Jiří Křivanec účast na odborné konferenci. Člen výboru Unie státní zástupce brněnského zastupitelství Jan Lata, kritizující veřejně postupy Renaty Vesecké, byl odvolán z redakční rady profesního časopisu *Státní zastupitelství* po konfliktu s jeho šéfredaktorem Zdeňkem Koudelkou, náměstkem Vesecké. Za svou esej o nezávislosti státních zástupců, která je zjevnou kritikou poměrů nastolovaných Renatou Veseckou, Lata v lednu 2010 naopak obdržel cenu soutěže *Právník roku* v kategorii *talent roku*.

13. Ministryně Kovářová zasahuje

V srpnu 2009 podala ministryně spravedlnosti Daniela Kovářová (ve funkci za ODS od začátku května 2009) stížnost pro porušení zákona k Nejvyššímu soudu (NS). Uváděla, že žádost podala proto, že zákon mohl být porušen ve prospěch i v neprospěch Jiřího Čunka.

Žadatelé o informaci podle zákona o svobodném přístupu k informacím Janu Potměšilovi odmítla znění stížnosti poskytnout, takže se jí nyní domáhá soudně. Není to jediná soudní žaloba na neposkytnutí informace. I já jsem podal v roce 2009 k Městskému soudu v Praze žalobu na Obvodní a Městské státní zastupitelství v Praze 1 a v Praze, neboť mi od roku 2007 odmítaly poskytnout informaci, proč se trestní řízení s Marcelou Urbanovou konalo právě v Praze 1. Řízení o vyžádání informace, které na úrovni správního orgánu skončila odmítnutím informace, trvalo dva roky.

Stížností se Kovářová domáhala, aby Nejvyšší soud znovu přezkoumal okolnosti Čunkova případu s tím, že při zahájení trestního stíhání Čunka nebyl ve věci dozor státního zástupce. I když Vrchní státní zastupitelství už v říjnu 2007 tento názor spolehlivě vyvrátilo (**viz poslední odstavec kapitoly 7**), rozhodl dne 1. října 2009 Nejvyšší soud, jehož senátu předsedal Petr Šabata a kde členy senátu byli soudci Jiří Pácal a František Hrabec, že při vyšetřování údajné Čunkovy korupce byl porušen zákon právě tím, že pověření přerovského státního zástupce dozorem platilo jen pro „prověřování“, a okamžikem obvinění Jiřího Čunka měl být ve věci jiný nebo nově pověřený státní zástupce.

Rozsudek je akademický, ale není pravda, že je bez významu pro věc. Když totiž Okresní soud v Přerově (viz 2.4.) posílil názory, že Jiří Čunek se trestného činu úplatkářství dopustil, vyzvalo začátkem dubna 2010 přerovské státní zastupitelství (Jana Staňková, Radim Obst) jihlavského státního zástupce Salichova, aby sám podal návrh na povolení obnovy řízení v trestní věci proti Jiřímu Čunkovi. Salichov to odmítl s poukazem na uvedený rozsudek Nejvyššího soudu: Vzhledem k tomu, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného, nemůže v novém řízení dojít ke změně rozhodnutí v jeho neprospěch a pokračování v trestním stíhání je ze zákona nepřípustné, uvedl v rozporu s právem Salichov.

Po vynesení Šabatova rozsudku tvrdila Renata Vesecká opakovaně a veřejně, že Nejvyšší soud jím shledal postup NSZ podle § 25 trestního řádu per analogiam při delegaci věci Jiřího Čunka z OSZ v Přerově na OSZ v Jihlavě zákonným, a to i přesto, že je zřejmé, že stížnost pro porušení zákona proti zmíněnému rozhodnutí o delegaci nesměřovala a ani z odůvodnění rozhodnutí senátu soudce Petra Šabaty nelze na takový závěr tvrdit Veseckou ani usuzovat.

Z rozsudku soudce Barbořika lze dovodit právní názor, že rozhodnutí Nejvyššího soudu o tom, že v rozporu se zákonem zůstal být po zahájení trestního stíhání Jiřího Čunka ve věci nadále činný místně nepříslušný státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Přerově, je právně vadné.

Na rozdíl od ministra Pospíšila, který zachoval jistou zdrženlivost, zasahovala ministryně Kovářová do věcí odvozených z Čunkova trestního stíhání aktivně a iniciativně. Ministryně použila častěji taktiku nechat věci „přezkoumávat“ a nepostavit se přímo za Veseckou nebo proti ní. Projevila se i v občanském podání do Plzně, směřující k potvrzení nebo vyloučení podezření nezákonného ovlivňování orgánů činných v trestním řízení. Toto jakoby „nestranné“ podání vyřídil na jaře 2010 okresní státní zástupce Plzeň-jih Zdeněk Slepíčka. Rozhodl, jednak že z hlediska trestněprávního nikdo nikoho

neovlivňoval, jednak že Marie Benešová, nazvavši skupinu osob kolem Vesecké justiční mafii, se nedopustila trestného činu.

14. Byl Jiří Čunek vinen, nebo nevinen?

Závěry zprávy americké detektivní kanceláře Kroll, která usoudila, že to tehdy úplatek asi nebyl, jsou nevěrohodné. Veřejnost se nedozvěděla, zda Kroll měl k dispozici všechny důkazy o vybírání a ukládání peněz z účtů firmy H&B Real a Jiřího Čunka v únoru 2002, a proč některé zmiňuje, a jiné ne. Kroll učinil svůj závěr přesto, že neměl k dispozici klíčový znalecký posudek (přitom o této skutečnosti se zmiňuje samotný jeho posudek a věděl o ní i Karel Schwarzenberk). Kroll vycházel pouze z materiálů původně založených v trestním spise, které firmě Kroll poskytl Jiří Čunek. Je jisté, že Kroll nemůže nahradit soud nebo sněmovní vyšetřovací komisi, ale to, jak s jeho posudkem manipulovali před veřejností Schwarzenberk, Topolánek a Bursík, bylo doslova hanebné.

Mnohé nasvědčuje tomu, že Marcela Urbanová vypověděla jako svědkyně v trestní věci proti Jiřímu Čunkovi pravdu. Naopak Čunkovo tvrzení, že tehdy žádné peníze v obálce nepřijal, „podporované“ křivými výpověďmi a trestnou činností, za niž byli odsouzeni (jeden pravomocně, dva nepravomocně) tři lidé, mám za nepravdivé. Za nepravdivé ho má i soudce Barbořík z Přerova. Jiří Čunek vysvětlení původu svých milionů a majetku změnil a jako obviněný ho nikdy hodnověrně nedoložil. Výpověď Marcely Urbanové potvrzují další důkazy, včetně znaleckého posudku, který osvědčuje její pravdomluvnost a nadprůměrnou paměť. Její svědeckou výpověď, že Jiří Čunek peníze v únoru 2002 převzal, považuju za pravdivou i proto, že Marcela Urbanová vypovídala vždy stejně, a nikdy neoznačila peníze, které viděla, když je Jiří Čunek přijímal, za úplatek.

Při posledním svědeckém výsledku v trestní věci proti Jiřímu Čunkovi v červenci 2007 řekl Arif Salichov svědkyni Marcely Urbanové o přestávce v cukrárně nad punčovým dortem (!) za přítomnosti svědků, že pokud změní výpověď a řekne, že se zmyšlila a že Čunek v únoru 2002 půl milionu nepřevzal, nebude trestně stíhána. Přitom věděl, že nic takového nemůže a podle zákona ani nesmí slibovat. Marcela Urbanová tím, že na svém vyličení události setrvala, projevila občanskou odvahu a vystavila se perzekuci v podobě přes rok trvajících trestního stíhání.

Ve věcech Jiřího Čunka a Marcely Urbanové vystupovali i dva bývalí ministři spravedlnosti, Jiří Novák (ODS 1992 – 1996) a Pavel Němec (US-DEU 2004 -2006).

Advokát Jiří Novák z advokátní kanceláře Tomáš Sokol, Jan Brož a Jiří Novák zastupoval Marcelu Urbanovou v letech 2004 – 2006 v jejím občanském sporu s Jiřím Čunkem, Už od roku 2004 věděl od Marcely Urbanové o tom, že Jiří Čunek v roce 2002 převzal půlmilionu korun. Teprve ale před volbou do Senátu, jež se konaly v listopadu 2006, upozornil nesprávně svou klientku, že je to povinna oznámit. Když odmítla na Čunka podat trestní oznámení, podal je sám, poté co mu kladně odpověděla na otázku, zda dosvědčí, že Čunek přijal peníze; souhlas k podání trestního oznámení však od ní neměl.

Druhý bývalý ministr spravedlnosti, Pavel Němec, pomáhal při snahách uchránit Jiřího Čunka od obžaloby a soudního řízení. Prokázal to veřejný průběh soudního jednání a rozsudek v občanskoprávním sporu u Krajského soudu v Praze.

V zájmu své ochrany před ztrátou služebního postavení, kárným potrestáním nebo i soudním trestním řízením žalovali začátkem roku 2008, jak jsem již uvedl, Vesecká, Kučera, Němec, Salichov a další tři podřízené Vesecké bývalou nejvyšší státní zástupkyni Marii Benešovou za to, že je označila za justiční mafii. Řízení u Krajského soudu v Praze pak odhalilo nezákonné postupy žalujících, včetně dodatečného vyřizování si účtů s jejich kritiky. Soud, zatím nepravomocně, žalobu šesti žalujících zamítl – viz Ceplův rozsudek

2. 3

15. Nezákonné omezování svobody slova

Všichni státní zástupci bez výjimky, domnívám se, vědí, že byl přímo porušen zákon pod mocenským nátlakem, protože ten zákon znají a vědí, že ho není možné

vykládat jinak. To na rozdíl od veřejnosti, kterou se podařilo znejistit pod vlivem nejednoznačného mediálního referování. Tato skutečnost instituci státního zastupitelství jako takovou demoralizuje.

Veřejnost se stala obětí mediální kampaně, rozpoutané Čunkem (a Veseckou a spol.), že ta Urbanová si za to nějak může sama. ČTK až po mnoha měsících změnila v databázi, a tím i ve zprávách nesprávnou informaci, že Čunkovo trestní stíhání zastavil státní zástupce proto, že se nestal trestný čin, na správné (přepisují z usnesení): „*trestní stíhání ...zastavuji, neboť je nepochybné, že se nestaly skutky, pro které se stíhání vede*“. Není to bazírování na slovíčkách, rozdíl znamená jiný právní důvod, pro nějž bylo trestní stíhání zastaveno. Média tak přispěla k tomu, že si občané myslí, že státní zástupce smí zastavit trestní stíhání v pochybnostech, zda se obviněný dopustil skutku, kvůli němuž je stíhán. Právní diletantismus médií je bohužel výrazná skrvna na české a evropské demokracii.

Opakující se nepřesnosti a nepravdy významně ovlivnily mediální obraz o celé záležitosti: nesprávně uváděné důvody dvojího zastavení Čunkova trestního stíhání, údajně protiprávní korespondence mezi Šošovičkou a Urbanovou, dále nepravdivá informace, že Urbanová udala Čunka (že na něj podala trestní oznámení), tvrzená protiprávnost prošetřování Čunkových finančních poměrů za léta zpět, nevyjasněný podíl dvou bývalých ministrů spravedlnosti, Jiřího Nováka a Pavla Němce, na věci. Bezostyšně se psaly nepravdy o Radimu Obstovi (a jeho rodině), o Milanu Šošovičkovi, státních zástupcích Ivo Ištvanovi, Igoru Střížovi a Adamu Bašném.

Pokud nejde o ohled na případné ohrožování vyšetřování nebo o zákaz zveřejňování citlivých údajů, žádný zákon nebrání zveřejňování skutečností z přípravného řízení (ve stadiu řízení před soudním řízením). Kdo tvrdí opak, činí tak z nevědomosti, nebo kvůli neoprávněnému prospěchu vlastnímu či prospěchu jiného. Jako účelové jednání je třeba odmítat tvrzení o nezákonných únicích, které jsou postižitelné v případech utajovaných skutečností, jimiž se zabývají tajné služby, ale ne při trestním stíhání Jiřího Čunka. Průběh trestního řízení je podle ústavy a zákonů v zásadě veřejný. Důvody pro nezveřejňování některých údajů může být jen ochrana osobních údajů a také – ale jen do skončení vyšetřování – ohrožení objasňování věci. Kampaně proti únikům ohrožují naopak svobodu slova a právo na svobodný přístup k informacím.

Aby však veřejnost a soud či jiné orgány znaly celou pravdu, nesmějí být státní zástupci a policisté vázáni mlčenlivostí. Renata Vesecká na opakovanou žádost státních zástupců je odmítala i přímo u soudu mlčenlivosti zbavit, a to i pro účely soudního řízení. Její postoj nemá věcnou zákonnou oporu, činí tak svévolně s jediným odůvodněním, a sice že je k tomu formálně zákonem oprávněna. Vesecká omezila zbavení mlčenlivosti jen na schůzky, na nichž její skupina domlouvala další postup a o nichž tvrdila, že byly nevinné. Mlčenlivosti v záležitostech, které se týkají Jiřího Čunka, by měli být zbaveni všichni pracovníci státních orgánů.

16. Závěry

Se zastavením trestní věci proti Jiřímu Čunkovi souvisí mnoho trestních, kárných, služebních a občanskoprávních věcí, z nichž některé vzbudily značnou pozornost, a nejsou dosud vyřešeny: šíbování s kárnou věcí soudce Pavla Kučery, řízení o „justiční mafii“ před Krajským soudem v Praze, věc odvolání a jmenování Bašného a Křivance z funkcí, snaha o zrušení dvou poboček olomouckého vrchního státního zastupitelství.

Všechny tyto věci je třeba napravit a postížené morálně, a pokud to je možné i jinak, například služebně, rehabilitovat. Právní a společenské rehabilitace se musí dostat především Marcelu Urbanové.

První krok, na který netrpělivě čeká většina státních zástupců a odborné veřejnosti, je odvolání Renaty Vesecké z funkce. Nový ministr spravedlnosti by měl tento návrh dát vládě neprodleně, po jejím jmenování resp. poté, kdy získá důvěru Sněmovny.

Protože promlčecí doba pro obnovu řízení v trestní věci s Jiřím Čunkem končí 2,5 roku po pravomocném zastavení jeho trestního stíhání Arifem Salichovem, tedy 19. května 2010, a protože návrh na povolení obnovy nebyl nyní – koncem dubna 2010 - k soudu podán, musíme se smířit s tím, že pro skutek, kvůli kterému byl Čunek stíhán, už

před soudem jako obžalovaný nestane. Tím ale nezanikne trestněprávní odpovědnost osob, které zneužily své pravomoci jako veřejní činitelé – dnes podle trestního zákoníku jako úřední osoby. V této stati jsou tyto hlavní osoby jmenovány.

Státní zástupci nejsou podle ústavy a zákona nezávislí ani na vládní moci, i když se to někdy nesprávně tvrdí, ani na svých nadřízených. Ve státním zastupitelství se v mnoha ohledech uplatňují zákonné zásady podřízenosti a nadřízenosti. Za činnost státního zastupitelství odpovídá vládě nejvyšší státní zástupce. Za jeho činnost odpovídá Sněmovně a společnosti vláda, která ho na návrh ministra spravedlnosti jmenuje a odvolává, i bez uvedení důvodů tohoto rozhodnutí.

V perspektivě několika let je třeba reformovat celý systém státního zastupitelství. Změna si vyžádá i změnu ústavy – státní zastupitelství by mělo být přeřazeno z moci výkonné (hlava třetí ústavy) a z části „vláda“ do moci soudní (hlava čtvrtá ústavy) jako samostatná část „státního zastupitelství“ za části „ústavní soud“ a „soudy“. Myšlenku na prostupnost funkce soudce a funkce státního zástupce (*magistrat assi* a *magistrat debout*) je nutno zvážit, a odmítnout, nebo přijmout. Základem rozdělení pravomocí mezi jednotlivé státní zástupce a vládu a zajištění státní povahy funkce státního zastupitelství by se ale v každém případě měla stát státnězastupitelská samospráva, vůči jejímuž rozhodnutí, například jmenování funkcionářů státního zastupitelství (včetně nejvyššího státního zástupce), by mohla vláda uplatňovat právo veta.

Jsem přesvědčen o tom, že bouře „čunkiády“, která lámala, ale i upevňovala právo a lidské charaktery, byla dostatečnou přípravou k tomuto velkému úkolu demokracie, před nímž česká společnost nyní stojí.

Petr Uhl je novinář. Byl vězněm svědomí (1969 – 1973, 1979 – 1984 a 1989). Od roku 1976 působil v Chartě 77 a od roku 1978 ve Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Po roce 1989 byl poslancem Federálního shromáždění, generálním ředitelem ČTK, vládním zmocněncem pro lidská práva (1998 – 2001) a expertem OSN (1990 – 2000) a EU (2004 – 2007) pro lidská práva. Od roku 1996 je komentátorem deníku Právo a od roku 2008 členem odborné komise ČSSD pro záležitosti Romů. K problematice státního zastupitelství v souvislosti s trestní věcí proti Jiřímu Čunkovi napsal v deníku Právo v letech 2006 – 2010 několik desítek komentářů.

Rejstřík

Zlatuše Andělová	6
Stanislav Balík	9
Jiří Barbořík	2, 6, 10, 11
Zdeněk Bárta	1
Adam Bašný	6, 9, 12
Marie Benešová	2, 7, 8, 9, 11,
Barbora Bošková	8
Lenka Bradáčová	10
Jan Brož	3, 11
Iva Brožová	6
Edurad Bruna	5, 7
Martin Bursík	7, 8, 11
Vojtěch Cepl	2, 4, 7, 8, 11, 12
Petr Coufal	4, 5, 6, 9
Bronislav Czudek	9
Karel Černovský	7
Tomáš Černý	9
Jiří Čunek	celý text
Eva Dudová	8
Jaroslav Fenyk	2, 5
Pavel Foltán	5

Libor Grygárek	7
Roman Hájek	2, 5
Jana Hercegová	9
Milena Hojovcová	9
Jiří Houba	9
František Hrabec	10
Petr Hurta	3
Martina Hurtová	3
Ivo Ištvan	7, 9, 12
Liana Janáčková	4
Jiří Jarnot	3
Václav Jehlička	4
Milan Kindl	7
Václav Klaus	3
František Korbek	7
Zdeněk Koudelka	5, 7, 10
Daniela Kovářová	10,
Vladimír Král	6, 7
Kroll, detektivní agentura	3, 4, 8, 11
Jiří Křivanec	7, 10,
Jaroslav Kudlík	6
Pavel Kučera	4, 5, 6, 7, 12
Rudolf Kučera	1
Ivan Langer	7
Dagmar Lastovecká	9
Jan Lata	10
Oldřich Martinů	9
Otakar Motejl	2
Luboš Müller	6
Pavel Němec	4, 6, 7, 11, 12
Jiří Novák	3, 4, 11
Jiří Nykodým	9
Radim Obst	4, 6, 10, 12
Jaroslav Ortman	8
Jarmila Ošlejšková	2, 5, 6
Jiří Pácal	10
Jiří Paroubek	7
Martin Pecina	9
Jiří Pehe	1
Šárka Pokorná	8
Jiří Pospíšil	6, 7, 9, 10, 11
Jan Potměšil	10
Stanislav Potoczek	4
Milan Půček	6
Vlatimil Rampula	6, 9
Iva Řápková	7
Arif Salichov	2, 5, 7, 8, 9, 10, 11
Hámid bin Abdal Sání	7
Jan Schneider	1, 9
Karel Schwarzenberk	4, 8, 11
Zdeněk Slepíčka	10
Tomáš Sokol	3, 11, 12
Jana Staňková	10
Igor Štříž	7, 9, 12
Petr Šabata	10
Marek Šnajdr	6
Milan Šošovička	4, 5, 9, 12

Petr Šmiřák	6
Mirek Topolánek	6, 7, 8, 9, 11
Petr Uhl	1, 10, 13
Marcela Urbanová	1, 3, 4, 6, 9, 11, 12,
Aleš Vašků	6
Roman Vaškůj	6
Renata Vesecká	2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12,
Alexandr Vondra	4
Romana Vojstrejšová	8
Naděžda Žáková	8
Michaela Židlická	8